

**Konzultacije o nacrtu statuta REKOM
s organizacijama civilnog društva u Osijeku i Osječko-baranjskoj županiji**

**13. srpanj 2010. godine
Volonterski centar, Jägerova 12, Osijek, Hrvatska**

Komentari učesnika/ca:

DEO I - DEFINICIJE

DEO II - OPŠTE ODREDBE

**Član 1.
Definicija**

Regionalna Komisija za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava na prostoru bivše SFRJ je međunarodna regionalna organizacija koju osnivaju države nastale raspadom bivše Socijalističke Federativne Socijalističke Republike Jugoslavije, sa ciljem utvrđivanja činjenica o oružanim sukobima, ratnim zločinima i teškim kršenjima ljudskih prava izvršenim u ratovima na području bivše Jugoslavije u periodu od 1. januara 1991. do 31. decembra 2001.godine.

**Član 2.
Naziv**

1. Naziv Komisije je Regionalna Komisija za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava na prostoru bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.
2. Skraćeni naziv je REKOM.

**Član 3.
Znak i logo**

1. REKOM ima znak i logo, koji je sastavni dio vizuelnog identiteta.

2. REKOM odlučuje o svom vizuelnom identitetu.

Član 4. **Sedište**

Sedište REKOM-a je u Sarajevu.

Član 5. **Period delovanja**

1. Mandat trajanja REKOM-a obuhvata period od dve godine, nakon šestomesečnog perioda priprema.
2. REKOM može produžiti svoj mandat najviše za šest meseci.

Komentar:

Dvije godine, tri godine za nažalost sve ono što se izdešavalo i kako se izdešavalo mislim da nije dovoljno. (Branislav Vorkapić, Organizacija za građanske inicijative, Osijek, Hrvatska, Lokalne konzultacije s organizacijama civilnog društva o nacrtu statuta REKOM, 13. srpanj 2010., Osijek, Hrvatska)

Član 6. **Zastupanje i predstavljanje**

1. REKOM zastupa i predstavlja predsednik ili predsednica REKOM-a.
2. REKOM može odlučiti i da je predstavljaju drugi član ili članica.

Član 7. **Upotreba jezika**

DEO III - OBAVEZA SARADNJE SA REKOM-om

Član 8.

Obaveza saradnje država sa REKOM-om

1. Svi organi vlasti u državama ugovornicama dužni su da sarađuju sa REKOM-om i omoguće joj da što efikasnije i delotvornije obavi svoje nadležnosti.
2. Nadležni organi vlasti u državi ugovornici obezbediće na zahtev REKOM-a pristup podacima [u skladu sa zakonskim odredbama te države].

DEO IV - CILJEVI REKOM-a

Član 9.

Ciljevi REKOM-a

REKOM ima sledeće ciljeve:

- a) utvrđivanje činjenica o ratovima/oružanim sukobima i o ratnim zločinima i teškim kršenjima ljudskih prava počinjenim na području SFR Jugoslavije u periodu od 1. januara 1991. do 31. decembra 2001. godine;
- b) doprinos rasvetljavanju sudbine nestalih;

Komentar:

Ratni, odnosno zatočenici koncentracijskih logora, mislim da je to skupina koja isto tu zavrjeđuje da se stavi doprinos rasvjetljavanju sudbine i tih ljudi. Dakle, i to bih predložila da to bude da li b), da li c). (Veselinka Kastratović, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek, Hrvatska, Lokalne konzultacije s organizacijama civilnog društva o nacrtu statuta REKOM, 13. srpanj 2010., Osijek, Hrvatska)

- c) priznanje nepravdi nanetih žrtvama i obnova njihovog dostojanstva, uspostavljanje mehanizama i razvijanje prakse saosećanja i solidarnosti;
- d) doprinos uspostavljanju poverenja među narodima, pojedincima i državama nastalim nakon raspada SFR Jugoslavije i doprinos trajnom miru i stabilnosti u regionu;
- e) doprinos afirmaciji demokratije i kulture ljudskih prava kroz dalji rad na unapređenju odgovornosti pravnih i političkih institucija, medija i obrazovnog sistema u državama ugovornicama.

DEO V - ČLANOVI I ČLANICE REKOM-a

Član 10. **Sastav REKOM-a**

[*Opcija A – preporuka Radne grupe*]

REKOM čini 20 članova i članica, tako što:

- a. Bosna i Hercegovina bira pet članova ili članica;
- b. Hrvatska, Kosovo i Srbija biraju po tri člana/članice;
- c. Crna Gora, Makedonija, i Slovenija biraju po dva člana/članice.

[*Opcija B*]

REKOM čini 21 član, od kojih svaka država ugovornica bira po tri člana/članice.

Član 11. **Nezavisnost i nepristrasnost članova i članica REKOM-a**

Članovi i članice REKOM-a postupaju u ličnom svojstvu, nezavisno i nepristrasno.

Član 12. **Kriterijumi za izbor članova i članica REKOM-a**

1. Članovi i članice REKOM-a su državljani i državljanke država ugovornica.
2. Članovi i članice su osobe visokih moralnih osobina, od integriteta i ugleda, posvećene tolerantnom dijalogu i konstruktivnom rešavanju sporova, koje mogu uživati poverenje naroda u svim državama ugovornicama.

Komentar:

Osим nešto što je praktične prirode da smo državljani ili državljanke, ali sve ovo „visokih moralnih osobina“ i tako dalje, to su veoma, nemojte mi zamjeriti, ali fluidni kriteriji. A s obzirom da će se ovo bazirati na nekom međunarodnom sporazumu i tako dalje, što će tu biti taj kriterij, odnosno izvor dokaza za ono što mi ovdje želimo. (Branislav Vorkapić, Organizacija za građanske inicijative, Osijek, Hrvatska, Lokalne konzultacije s organizacijama civilnog društva o nacrtu statuta REKOM, 13. srpanj 2010., Osijek, Hrvatska)

Kod člana 12, točke 2, bit će dovoljno da piše da su članovi i članice osobe od integriteta i ugleda posvećene tolerantnom dijalogu i konstruktivnom rješavanju sporova i ništa više. (Slavko Kecman, Udruženje za mir i ljudska prava, Bilje, Hrvatska, Lokalne konzultacije s organizacijama civilnog društva o nacrtu statuta REKOM, Osijek, Hrvatska)

3. Članovi i članice REKOM-a su psiho-fizički sposobni i imaju visoku stručnu spremu.

Komentar:

Psihofizičke sposobnosti mislim da bi zaista trebalo to izbaciti. (Slavko Kecman, Udruženje za mir i ljudska prava, Bilje, Hrvatska, Lokalne konzultacije s organizacijama civilnog društva o nacrtu statuta REKOM, 13. srpanj 2010., Osijek, Hrvatska)

Mislim da bi bilo puno smislenije, osim ove visoke stručne spreme, gdje i dalje ostajem pri svom stavu da to ništa po samo po sebi ne govori, ali jedan od kriterija da osobe ili osoba imaju određeno iskustvo, što se može kao izvor dokaza veoma kompetentno uraditi. (Branislav Vorkapić, Organizacija za građanske inicijative, Osijek, Hrvatska, Lokalne konzultacije s organizacijama civilnog društva o nacrtu statuta REKOM, 13. srpanj 2010., Osijek, Hrvatska)

4. Svaka država ugovornica bira najmanje jednu ženu za članicu REKOM-a.

Komentar:

Mislim da bi trebalo da u stavku ovom bude i da se bira najmanje jedna žena i najmanje jedan muškarac. Da ne budu tu sve, zato što tu piše najmanje jedna žena, da sve članice mogu biti sve žene. (Vesna Nedić, Oaza, Beli Manastir, Hrvatska, Lokalne konzultacije s organizacijama civilnog društva o nacrtu statuta REKOM, 13. srpanj 2010., Osijek, Hrvatska)

5. Za člana ili članicu REKOM-a ne mogu biti izabrane osobe za koje postoji ozbiljna sumnja da su na bilo koji način odgovorne za kršenje ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava ili su blisko povezane sa osobama koje su odgovorne ili pod istragom za takva djela, niti mogu biti osobe koje su podržavale ili podsticale izvršenje takvih dela.

Komentar:

Za članove ili članice REKOM-a ne mogu biti izabrane osobe koje su na bilo koji način, dakle, manimo se ovih subjektivnih elemenata, to tužilaštvo rešava, a ne mi, koje su na bilo koji način odgovorne za kršenje ljudskih prava i međunarodnog

humanitarnog prava, odnosno niti mogu biti osobe koje su podržavale ili poticale izvršenje takvih djela. (Slavko Kecman, Udruženje za mir i ljudska prava, Bilje, Hrvatska, Lokalne konzultacije s organizacijama civilnog društva o nacrtu statuta REKOM, 13. srpanj 2010., Osijek, Hrvatska)

6. Za člana ili članicu REKOM-a ne mogu biti izabrani istaknuti politički ili javni funkcioneri ili osobe koje su to bile u vreme koje obuhvata nadležnost REKOM-a.

Član 13.

Procedura izbora članova i članica REKOM-a

1. Svaka država ugovornica izabere članove i članice REKOM-a na način opisan u ovom članu.
2. Kandidata i kandidatkinju za člana i članicu REKOM-a mogu da predlože neprofitne organizacije i ustanove ili 30 građana države ugovornice.
3. Postupak kandidovanja sprovodi Selekcioni panel, koji prima candidature, pregleda ih u odnosu na ispunjavanje uslova i sužava izbor na listu koja sadrži dva do tri puta veći broj kandidata i kandidatkinja od broja članova i članica REKOM-a koji se biraju u državi ugovornici. Selekcioni panel dostavlja listu predsedniku/predsedništvu države ugovornice koji obavlja konačni izbor.
4. a. Selekcioni panel ima devet članova, koji moraju ispunjavati iste uslove koji važe za članove i članice REKOM-a, osim zabrane članstva za istaknute političke ili javne funkcionere ili osobe koje su bile na takvim funkcijama u vreme koje obuhvata nadležnost REKOM-a.
b. Članovi panela ne mogu biti kandidati za članstvo u REKOM-a.
c. Tri člana imenuje ministar ljudskih i manjinskih prava ili ministar pravde, uz konsultacije sa članovima skupštinskog odbora za ljudska prava. Članovi Koalicije za REKOM iz države ugovornice imenuju tri člana Selekcionog panela. Ovako izabrani članovi panela biraju preostala tri člana, na osnovu konkursa koji raspisuju u roku od 8 dana od dana konstituisanja 2/3 članstva Selekcionog panela.
e. Prilikom imenovanja i izbora članova Selekcionog panela, vodiće se računa o tome da najmanje trećinu članstva čine žene i predstavnici ili predstavnice udruženja žrtava, koja su registrovana najmanje tri godine pre potpisivanja ovog ugovora, uključujući i udruženja žrtava koja nisu članice Koalicije za REKOM.

- f. Procedura izbora preostala tri člana Selekcionog panela mora biti okončana u roku od 60 dana od dana raspisivanja konkursa.
- g. Ministarstvo za ljudska i manjinska prava/ministarstvo pravde potvrđuje izbor Selekcionog panela i obezbeđuje uslove za njegov rad.
- h. Selekcioni panel će u roku od 8 dana od dana svog konstituisanja raspisati konkurs za kandidovanje članova REKOM-a.
- i. U roku od 8 dana od dana zatvaranja konkursa, Selekcioni panel će obavestiti javnost o broju prispelih kandidatura, broju kandidatura koje su odbačene iz formalnih razloga i broju kandidatura koje će razmatrati.
- j. Informacije o pristiglim kandidaturama, odbačenim kandidaturama i kandidaturama koje će se razmatrati biće javno objavljene na internet stranici ministarstva ljudskih i manjinskih prava/ministarstva pravde.
- k. U roku od 60 dana od dana zatvaranja konkursa, Selekcioni panel će obavestiti javnost o listi kandidata koja će biti upućena Predsedniku/Predsedništvu države.
- l. Selekcioni panel može intervjuisati kandidate. Intervjui će biti sprovedeni uz prisustvo javnosti.
5. a. Tridesetog dana od dana kada im paneli dostave liste kandidata, predsednici/predsedništva država ugovornica obavestiće jedni druge o svojim izborima, pre nego što o tome obaveste javnost.
- b. U roku od 15 dana od dana obaveštavanja svih predsednika/predsedništva država ugovornica, predsednici/predsedništva država ugovornica će istovremeno objaviti javnosti sve izabrane članove i članice REKOM-a.

Komentar:

Ja nisam siguran da prema hrvatskom Ustavu ova materija spada u nadležnost predsednika, pogotovo ako ste napravili komparaciju sa Haškim sudom - to je nešto o čemu Vlada donosi odluke, a ne predsjednik. (Branislav Vorkapić, Organizacija za građanske inicijative, Osijek, Hrvatska, Lokalne konzultacije s organizacijama civilnog društva o nacrtu statuta REKOM, 13. srpanj 2010., Osijek, Hrvatska)

6. a. Najstariji član ili članica REKOM-a saziva konstitutivnu sednicu REKOM-a u roku od 15 dana od dana izbora i predsedava tom sjednicom u sjedištu REKOM-a.
- b. Na prvoj konstitutivnoj sjednici članovi i članice REKOM-a nastojaće da izaberu predsednika/predsednicu REKOM-a i donesu Poslovnik o radu REKOM-a.

Član 14.

Učešće pripadnika ne-većinskih zajednica

Prilikom izbora članova i članica REKOM-a, države će nastojati da sastav Komisije bude reprezentativan, tako da pored pripadnika najbrojnije etničke grupe uključe i pripadnike drugih zajednica u toj državi.

Komentar:

Ne smatram da je bitno, zato što su već zastupljeni državama. Ako su pripadnici, primjera radi, srpske manjine, tu je i Srbija i tako dalje, ali ipak je dobro da se nađe, radi ostalih baš manjinskih naroda koji nisu predstavljeni državama ugovornicima. (Draga Solar, Documenta, Zagreb, Hrvatska, Lokalne konzultacije s organizacijama civilnog društva o nacrtu statuta REKOM, 13. srpanj 2010., Osijek, Hrvatska)

Bilo bi dobro da u svakoj državi, dakle bivšim jugoslavenskim republikama, možda bude pripadnik, ali ne pripadnik, što kažu domicilnih naroda, recimo, konkretno hrvatsko, bilo bi glupo da to bude Srbin, ali bi bilo potrebno da bude Mađar. (Slavko Kecman, Udruženje za mir i ljudska prava, Bilje, Hrvatska, Lokalne konzultacije s organizacijama civilnog društva o nacrtu statuta REKOM, 13. srpanj 2010., Osijek, Hrvatska)

Kojih manjina? Znači, da li je to sad po onom kriteriju veća manjina ili manja manjina itd. (Branislav Vorkapić, Organizacija za građanske inicijative, Osijek, Hrvatska, Lokalne konzultacije s organizacijama civilnog društva o nacrtu statuta REKOM, 13. srpanj 2010., Osijek, Hrvatska)

Član 15.

Zakletva

Član 16.

Prava i obaveze članova i članica REKOM-a

1. Članovi i članice REKOM-a postupaju savesno, posvećeno, nezavisno i nepristrasno, na način koji ne ugrožavava integritet i kredibilitet Komisije.
2. Članovi i članice REKOM-a su plaćeni za svoj rad, u skladu sa Aneksom 2 Statuta.

3. Članovi i članice REKOM-a imaju obavezu čuvanja tajnosti svih informacija koje nisu opštepoznate činjenice, za vreme trajanja mandata REKOM-a.
4. Obaveza čuvanja tajnosti traje sve dok REKOM ne odluči informaciju javno objaviti zvaničnim saopštenjem.

Član 17.

Kvorum i odlučivanje

1. Kvorum za rad i odlučivanje REKOM-a iznosi dve trećine ukupnog broja članova i članica.
2. REKOM može dvotrećinskom većinom odlučiti da je za usvajanje konkretne proceduralne odluke dovoljno da postoji prosta većina svih članova i članica.

Član 18.

Imunitet članova i članica REKOM-a

Član 19.

Prestanak mandata i razrešenje članova i članica REKOM-a

1. a. Članovima i članicama REKOM-a mandat prestaje istekom mandata REKOM-a
b. Članovima i članicama REKOM-a mandat prestaje i u slučaju ostavke, smrti, ograničenja i lišavanja poslovne sposobnosti, i pravosnažne osude na kaznu zatvora.
c. REKOM će konstatovati prestanak mandata člana ili članice i o tome obavestiti predsednika države/predsedništvo, koji/koje će u roku od 15 dana izabrati novog člana ili članicu REKOM-a sa liste koju je Selekcioni panel utvrdio u proceduri predlaganja kandidata za članove i članice REKOM-a.
2. a. Predsednik/predsedništvo države ugovornice može na osnovu predloga razrešiti člana ili članicu REKOM-a iz odnosne države, u slučaju neispunjavanja obaveza predviđenih Statutom.
b. Predlog za razrešenje člana ili članice utvrđuje REKOM, uz izuzeće člana ili članice o čijem se članstvu odlučuje.

c. U slučaju usvajanja predloga za razrešenje, predsjednik/predsedništvo države bira člana ili članicu REKOM-a sa liste koju je Selekcioni panel u odnosnoj državi utvrdio u proceduri predlaganja kandidata za članove i članice REKOM-a.

DEO VI - ZADACI I NADLEŽNOST REKOM-a

Član 20.

Zadaci REKOM-a

Kako bi utvrdio činjenice o ratovima/oružanim sukobima i o ratnim zločinima i teškim kršenjima ljudskih prava, REKOM ima za zadatak da:

1. prikupi informacije i pruži detaljan opis slučajeva kršenja ljudskih prava, odnosno individualnih i masovnih ratnih zločina;
2. prikupi podatke o sudbini nestalih i saraduje sa nadležnim telima koja se u državama ugovornicama bave potragom za nestalima;

Komentar:

Potom bih u članku 20, također rekla da, da li je pod dva ili pod tri, prikupljat podatke o sudbini ponovo zatočenika, dakle ponovo bih stavila tu grupu. (Veselinka Kastratović, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek, Hrvatska, Lokalne konzultacije s organizacijama civilnog društva o nacrtu statuta REKOM, 13. srpanj 2010., Osijek, Hrvatska)

3. izradi popis ljudskih gubitaka:
 - a. civila koji su izgubili život ili nestali u vezi sa oružanim sukobom;
 - b. boraca koji su izgubili život ili nestali u vezi sa oružanim sukobom/ratovima;

Komentar:

Jedino kod ove točke b) ste napisali, boraca koji su izgubili život ili nestali u vezi sa oružanim sukobom. Znate, ja malo to gledam kao na Konvenciju o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida, pa možda bi bilo bolje napisati **sudionika borbi**. (Slavko Kecman, Udruženje za mir i ljudska prava, Bilje, Hrvatska, Lokalne konzultacije s organizacijama civilnog društva o nacrtu statuta REKOM, 13. srpanj 2010., Osijek, Hrvatska)

4. prikupi informacije o mestima zatočenja u vezi sa ratom/oružanim sukobom, i izradi njihov detaljan popis;
5. istraži kontekst, uzroke, motive i radnje počevši od 1980. godine koje su dovele do ratova/oružanih sukoba, ratnih zločina i teških kršenja ljudskih prava.

Član 21.

Vremenska i teritorijalna nadležnost REKOM-a

REKOM utvrđuje činjenice o ratnim zločinima i teškim kršenjima ljudskih prava izvršenim u periodu od 1. januara 1991. do 31. decembra 2001. godine u državama na prostoru bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (SFRJ), kao i političkim i socijalnim okolnostima koje su periodu od 1. januara 1980. do 31. decembra 2001. godine doprinele izbijanju ratova/oružanih sukoba, činjenju ratnih zločina i teških kršenja ljudskih prava.

Član 22.

Dela u nadležnosti REKOM-a

Kršenja prava kojima se REKOM bavi uključuju, ali se ne ograničavaju na:

- a. ubistva civila i ratnih zarobljenika;
- b. porobljavanje;
- c. protivpravno zatvaranje;
- d. deportaciju i prisilno premeštanje stanovništva;
- e. silovanje i druge teške oblike seksualnog zlostavljanja;
- f. mučenje i druga nehumana postupanja kojim se namerno stvara velika patnja;
- g. prisilne nestanke;
- h. oduzimanje i uništavanje imovine velikih razmera;
- i. uzimanje talaca;
- j. uništavanje verskih i kulturno-istorijskih objekata;

- k. korišćenje civila i ratnih zarobljenika kao “živih štitova”.

DEO VII - OVLAŠĆENJA REKOM-a

Komentar:

Meni se čini da ovlasti kojima bi trebao definitivno raspolagat REKOM će ipak zahtijevati da u zemljama članica dođe do neke pravne regulative koja može biti po karakteru, ne znam, da li neki, neki zakon ili neki drugi pravni dokumenat da bi to bilo izvršno. (Branislav Vorkapić, Organizacija za građanske inicijative, Osijek, Hrvatska, Lokalne konzultacije s organizacijama civilnog društva o nacrtu statuta REKOM, 13. srpanj 2010., Osijek, Hrvatska)

Član 23.

Uzimanje izjava

1. REKOM ima ovlašćenje da uzima izjave od žrtava, svedoka i ostalih građana o ratnim zločinima i teškim kršenjima ljudskih prava iz nadležnosti REKOM-a.

Komentar:

Kod fizičkih lica pretpostavljam da je to pitanje dobrovoljnosti osoba koja hoće ili neće sudjelovat u takvom procesu u smislu davanja nekih izjava. U tom smislu mislim da bi trebalo tekstualno to biti puno jače, puno jače naznačeno. (Branislav Vorkapić, Organizacija za građanske inicijative, Osijek, Hrvatska, Nacionalne konzultacije s organizacijama civilnog društva o nacrtu statuta REKOM, 13. srpanj 2010., Osijek, Hrvatska)

2. Izjave će biti prikupljane:
 - a. u mestu u kome živi osoba koja daje izjavu;
 - b. u kancelarijama REKOM-a;
 - c. u ambasadama i konzulatima država ugovornica sporazuma o osnivanju REKOM-a ukoliko se izjava uzima u trećim zemljama;
 - d. na teritoriji trećih država, ako to nije u suprotnosti sa zakonskim odredbama tih država (u slučajevima da žrtve, svedoci i ostala lica ne mogu dati izjave u konzulatima i ambasadama država ugovornica).

Član 24.

Prikupljanje dokumentacije i drugih izvora

REKOM ima ovlašćenje da prikuplja relevantne pisane, elektronske i materijalne izvore, kao što su:

- a. dokumentacija međunarodnih i domaćih institucija i organizacija prikupljena radi dokumentovanja ratnih zločina, otkrivanja počinitelaca, rasvetljavanja sudbine nestalih ili u bilo koje druge svrhe;
- b. strani i domaći pisani i elektronski izvori (uključujući, ali ne ograničavajući se na dokumentaciju vlade, skupštine, predsedništva, lokalnih i teritorijalnih samouprava, javnih i privatnih preduzeća, vojske, policije, obaveštajnih i bezbednosnih službi);
- c. sudske presude, transkripti, sudski spisi Međunarodnog krivičnog tribunala za bivšu Jugoslaviju, nacionalnih sudova u državama ugovornicama i drugih sudova koji su sudili za ratne zločine počinjenje na teritoriji bivše Jugoslavije na osnovu univerzalne nadležnosti;
- d. ostala arhivska građa (koja uključuje i umrlice, izveštaje iz mrtvačnica, bolnica i ostalo);
- e. pisani i elektronski medijski izvori;
- f. foto, video i audio zapisi;
- g. drugi izvori u vezi sa predmetom istrage;
- h. pisana mišljenja eksperata i predstavnika institucija i organizacija, pripremljena za potrebe REKOM-a.

Član 25.

Terenska istraživanja

REKOM ima ovlašćenje da utvrđuje relevantne činjenice putem terenskog istraživanja, obilazaka lokacije zločina, mesta zatočenja, individualnih i masovnih grobnica i svih drugih lokacija od interesa za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima i ostalim teškim kršenjima ljudskih prava.

Član 26.

Upućivanje poziva i zahteva

1. REKOM ima ovlašćenje da upućuje pozive za davanje izjave i javno svedočenje, kao i zahteve za dostavljanje dokumentacije, uključujući dokumentaciju koja je proglašena tajnom a odnosi se na period iz nadležnosti REKOM-a .
2. Pozivi se uručuju u skladu sa zakonom u državi ugovornici.
3. REKOM može tražiti dostavljanje informacija odlukom nadležnog tela u državama ugovornicama proglašene tajnim. Ako nadležna institucija dostavi takve informacije, REKOM ima obavezu čuvanja tajnosti.
4. Svi dokumenti koje su države ugovornice već predale Međunarodnom krivičnom tribunalu za bivšu Jugoslaviju i korišćeni su u postupcima pred tim sudom bez primene posebnih mera radi zaštite tajnosti, tretiraju se kao javni.

Član 27.

Održavanje javnih slušanja žrtava i drugih lica

1. REKOM održava javna slušanja na kojima žrtve mogu da upoznaju najširu javnost o svojim stradanjima i stradanjima njima bliskih lica. Javna slušanja žrtava su dobrovoljna.
2. Javna slušanja mogu da obuhvate i slušanje svedoka ratnih zločina, odnosno teških kršenja ljudskih prava, izvršilaca dela koja imaju karakter ratnog zločina ili teškog kršenja ljudskog prava, kao i lica koja su pomogla žrtvama ili svojim postupanjem doprinela da lice izbegne da postane žrtva ratnog zločina, odnosno teškog kršenja ljudskog prava.
3. Prilikom javnih slušanja REKOM-a može da primeni mere zaštite identiteta, kao i posebne mere zaštite psihičkog i fizičkog integriteta.
4. Elektronski mediji u državnom vlasništvu, odnosno javni servisi, na području bivše SFRJ imaju obavezu da prenose javna slušanja. Komercijalni elektronski mediji imaju pravo da prenose javna slušanja, pod istim uslovima i po pravilima koja važe za medije u državnom vlasništvu, odnosno javne servise.
5. Javna slušanja se mogu održavati na različitim lokacijama.

Član 28.

Održavanje tematskih sesija

1. REKOM održava sesije na kojima analizira delovanje državnih institucija, političkih i kulturnih organizacija, verskih zajednica, i medija uoči i u toku

- oružanog sukoba, a u odnosu na činjenja ratnih zločina i teških kršenja ljudskih prava.
2. Elektronski mediji u državnom vlasništvu, odnosno javni servisi, na području bivše SFR Jugoslavije imaju obavezu da prenose tematske sesije REKOM-a.
 3. Tematske sesije se mogu održavati na različitim lokacijama.

Član 29.

Metodologija rada na uzimanju izjava, prikupljanju dokumentacije i organizaciji javnih slušanja žrtava i drugih lica i tematskih sesija

1. Pri uzimanju izjava, prikupljanju dokumentacije, organizaciji i izvođenju javnih slušanja i tematskih sesija, REKOM primenjuje jedinstvenu metodologiju. .
2. REKOM donosi poseban pravilnik kojim reguliše jedinstvenu metodologiju za uzimanje izjava i prikupljanje dokumentacije.
3. REKOM donosi poseban pravilnik kojim reguliše postupak javnih slušanja i tematskih sesija.

DEO VIII - STRUKTURA REKOM-a

Komentar:

*Ja kad posmatram ovaj nacrt i što idem detaljnije ovamo-tamo, onda mi je malo haotično u glavi, pa bih volio vidjet jedan **dijagram** u skladu sa ovim nacrtom, da se vidi što je to gore. Vi imate recimo, članovi i članice, kažemo ovde u nacrtu, će biti profesionalno zaposlene osobe. O. K. Šta je taj upravljački mehanizam? Što je to, što strateški određuje? Onda tu vidimo kasnije, imamo ove članice, kud oni u toj shemi spadaju. Onda imamo neke istražne timove, pa onda imamo izvršno tajništvo koje ima različite pododjele. Svaki taj pododjel ima nekog svog voditelja i u tom odjelu treba netko nešto da radi. Tako da ja kad pokušavam sebi stvorit malo plastičniju sliku, dosta mi je to haotično. Što to, ako imamo istražne timove, rade ovih 20 članova/ članica? (Branislav Vorkapić, Organizacija za građanske inicijative, Osijek, Hrvatska, Lokalne konzultacije s organizacijama civilnog društva o nacrtu statuta REKOM, 13. srpanj 2010., Osijek, Hrvatska)*

Član 30.

Organi i tematska odeljenja REKOM-a

1. REKOM uspostavlja centralnu kancelariju/ured u Sarajevu, pod nazivom Izvršni Sekretarijat, čiji je zadatak da pruži tehničku, administrativnu, i operativnu podršku članovima. REKOM i koordinira rad između različitih odeljenja i kancelarija koje REKOM uspostavi.
2. U okviru Izvršnog Sekretarijata postoji veći broj odeljenja, uključujući odeljenja za:
 - a. *finansije;*
 - b. *istraživanje;*
 - c. *pravne poslove;*
 - d. *zaštitu žrtava i svedoka;*
 - e. *psihološku pomoć i savetovanje žrtava i svedoka;*
 - f. *prikupljanje izjava;*
 - g. *upravljanje dokumentacijom REKOM-a;*
 - h. *izradu Završnog izveštaja i Sažetka Izveštaja;*
 - i. *arhiv;*
 - j. i druga odeljenja koje REKOM prema potrebi može da uspostavi.
3. REKOM ima pravo da bira i imenuje Izvršnog sekretara, kao i Šefove navedenih odeljenja.

Član 31.

Odeljenja REKOM-a u državama ugovornicama

1. REKOM će uspostaviti kancelarije/urede u državama ugovornicama.
2. Kancelarije/uredi u državama ugovornicama mogu osnovati jednu ili više područnih kancelarija/ureda u drugim mestima na teritoriji države ugovornice u saradnji sa Izvršnim Sekretarijatom, ukoliko procene da je to neophodno radi obavljanja posla.

3. REKOM ima pravo da bira i imenuje šefove istražnih timova koji deluju u okviru jedne države na preporuku kancelarija/uređa u državama ugovornicama, ali tom preporukom ne mora biti obavezan.
4. Kancelarije/uredi u državama ugovornicama imaju pravo da osnivaju i mobilne istražne timove u saradnji sa Izvršnim Sekretarijatom koji na terenu prikupljaju podatke i informacije u okviru predmeta istrage.
5. *(Status REKOM u BiH i drugim državama ugovornicama – regionalne kancelarije – status diplomatske misije?)*
6. Zaposleni i saradnici u Izvršnom Sekretarijatu, odeljenjima i kancelarijama/uredima u državama ugovornicama i timovima angažuju se bez obzira na državljanstvo.

DEO IX - FINANSIRANJE REKOM-a

Član 32.

DEO X - ZAVRŠNI IZVEŠTAJ REKOM-a

Član 33.

Izrada i objavljivanje Završnog izveštaja

1. Na kraju svog mandata REKOM objavljuje izveštaj o utvrđenim činjenicama o oružanim sukobima, ratnim zločinima i teškim kršenjima ljudskih prava na teritoriji bivše SFRJ.
2. REKOM predaje izveštaj predsednicima država potpisnica ovog sporazuma i objavljuje ga istovremeno na svim službenim jezicima država ugovornica.
3. REKOM ima obavezu da istovremeno sa predajom Završnog izveštaja učini javno dostupnim i njegov sažetak.

Član 34.

Sadržaj Završnog izveštaja

1. Izveštaj će sadržati uvod, relevantne činjenice o ratovima/oružanim sukobima, ratnim zločinima i teškim kršenjima ljudskih prava, spisak ljudskih gubitaka, spisak nestalih osoba, spisak mesta zatočenja, i preporuke.
2. Preporuke REKOM-a će se, između ostalog, odnositi na:
 - a. daljnje korake država potpisnica ovog Sporazuma ka unapređenju poverenja među državama i zajednicama na području bivše Jugoslavije;
 - b. odgovarajući model materijalnih i simboličkih reparacija, način za reformu institucija i mehanizme kojima se obezbeđuje integracija utvrđenih činjenica u obrazovne sisteme država ugovornica, u skladu sa Osnovnim principima i smernicama o pravu na pravni lek i reparacije za žrtve teških kršenja međunarodnih ljudskih prava i ozbiljnih povreda međunarodnog humanitarnog prava, usvojenim Rezolucijom Generalne skupštine Ujedinjenih naroda br. 60/147 od 16. decembra 2005. godine;
 - c. način praćenja primene preporuka REKOM-a, uključujući i osnivanje posebnih tela u tu svrhu.

Član 35.

Karakter nalaza REKOM-a

Komentar:

Taj nalaz ne može bit karakter. To može bit značaj nalaza REKOM-a, karakter ne može. On je više vezan uz čoveka, to je subjektivna kategorija, tako da to i stručno nije dobro napisano. (Slavko Kecman, Udruženje za mir i ljudska prava, Bilje, Hrvatska, Lokalne konzultacije s organizacijama civilnog društva o nacrtu statuta REKOM, 13. srpanj 2010., Osijek, Hrvatska)

1. REKOM ne predstavlja sudsko telo i stoga ne utvrđuje individualnu krivičnu odgovornost za ratne zločine i teška kršenja ljudskih prava.
2. Bez obzira na ograničenje iz prethodnog paragrafa, REKOM ima ovlašćenje da u Završnom izveštaju utvrdi da prikupljene činjenice ukazuju na to da je određeno lice izvršilo ratni zločin odnosno teško kršenje ljudskih prava. Takav nalaz nema efekat sudske presude.

Komentar:

Da li je to možda kršenje ljudskog prava ove osobe koja će na neki način, bez obzira na relevantnost tih činjenica, u javnosti bit prokazan kao izvršioc nečega za što jedino sud može utvrdit da li je ili nije? (Branislav Vorkapić, Organizacija za građanske inicijative, Osijek, Hrvatska, Lokalne konzultacije s organizacijama civilnog društva o nacrtu statuta REKOM, 13. srpanj 2010., Osijek, Hrvatska)

„Takav nalaz nema efekt sudske presude” - to uopće ne treba da stoji, to je bespredmetno napisat. Jer to je normalno. Ne može ni imat. (Slavko Kecman, Udruženje za mir i ljudska prava, Bilje, Hrvatska, Lokalne konzultacije s organizacijama civilnog društva o nacrtu statuta REKOM, 13. srpanj 2010., Osijek, Hrvatska)

Svatko od nas pojedinačno, pa tako i REKOM, ako je počinjeno kazneno djelo, bilo koje, a u ovom slučaju ratnog zločina, to mora prijavit Državnom odvjetništvu. Tu nema govora o tome. Prema tome, čekat završno izvješće je meni, ne znam. Ovdje mi se ne sviđa to što piše. (Veselinka Kastratović, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek, Hrvatska, Lokalne konzultacije s organizacijama civilnog društva o nacrtu statuta REKOM, 13. srpanj 2010., Osijek, Hrvatska)

3. U pogledu slučajeva koji su procesuirani, u prisustvu optuženog, pred međunarodnim ili domaćim sudom, REKOM u izveštaju može uputiti na odgovarajuću presudu.

DEO XI – RAZNO

Član 36.

Uloga REKOM-a u krivičnom procesuiranju

REKOM ima ovlaštenje da:

1. predloži da, u slučaju da lice za koje REKOM ima indicije da je izvršilo ratni zločin ili teško kršenje ljudskih prava saopšti REKOM-u podatke od značaja za otkrivanje lokacije sa ostacima nestalih osoba, ili za otkrivanje drugih počinilaca, to bude uzeto od strane nadležnog suda – u slučaju procesuiranja – kao olakšavajuća okolnost od bitnog značaja pri odmeravanju visine kazne;

Komentar:

Utjecati kroz olakotne ili otegotne okolnosti, to može biti nešto što vjerojatno ljudi iz pravosuđa neće voljeti i što ne ide dobrim tragom. (Veselinka Kastratović, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek, Hrvatska, Lokalne konzultacije s organizacijama civilnog društva o nacrtu statuta REKOM, 13. srpanj 2010., Osijek, Hrvatska)

2. predloži osuđenog izvršioca krivičnog dela za delimično pomilovanje ako to nije u suprotnosti sa zakonskim odredbama odnosne zemlje, ako REKOM-u saopšti podatke od značaja za otkrivanje lokacije sa ostacima nestalih osoba, ili za otkrivanje drugih počinilaca;

Komentar:

Ako se govori o tome da se daje šansa REKOM-u da nekoga predloži, osuđenoga izvršioca, a za djelomično pomilovanje, koji su to kriteriji koji će biti u procjeni da li ta osoba može ili ne. Bez tih kriterija to ne treba ovdje stajati. (Veselinka Kastratović, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava, Osijek, Hrvatska, Lokalne konzultacije s organizacijama civilnog društva o nacrtu statuta REKOM, 13. srpanj 2010., Osijek, Hrvatska)

3. predloži vanredno ublažavanje kazne, ako lice saopšti REKOM-u podatke od značaja za otkrivanje lokacije sa ostacima nestalih osoba, ili za otkrivanje drugih počinilaca.

Komentar:

Ja počinjem od članka 1. Definicija je znači „utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima...“ i sad da ne čitam dalje šta to znači, i dođem do članka 36. - uloga REKOM-a u kaznenom procesuiranju. Sve razmišljam šta na kraju, recimo komisija obavi taj posao i radi ove stvari koje su predviđene člankom 36. "predloži osuđenog izvršioca za djelomično pomilovanje, ublažavanje kazne" i tako dalje iako to samo predloži. To se meni uopće ne sviđa i mislim da nije mandat komisije za tako nešto i bojim se da bi rad komisije bio obezvrijeđen na način kako će to pojedinci gledati. Uvijek se to nekom neće dopasti. Ja bih pustila da pravosuđe radi svoje, a komisija da ostaje u mandatima opisanim u definiciji. (Draga Solar, Documenta, Zagreb, Hrvatska, Lokalne konzultacije s organizacijama civilnog društva o nacrtu statuta REKOM, 13. srpanj 2010., Osijek, Hrvatska)

Član 37.

Zaštita izvora i poverljivih podataka

Svi članovi i članice REKOM-a, kao i zaposleni u REKOM-u, imaju obavezu da čuvaju kao tajnu sve informacije koje saznaju u okviru rada REKOM-a, osim u slučaju da REKOM odluči da tu informaciju saopšti u formi zvaničnog saopštenja.

DEO XII - ZAVRŠNE ODREDBE

Član 38.

Raspuštanje REKOM-a

Član 39.

Arhiva REKOM-a

Član 40.

Osnivanje tela za nadzor nad sprovođenjem preporuka REKOM-a